

Lunds Universitet
Statsvetenskapliga institutionen

STVA22
Termin HT 22
Handledare: Robert Klemmensen

Statskapacitetens påverkan på utveckling

En komparativ fallstudie av Nord- och Sydkoreas skiljaktiga utveckling med
anledning av statskapaciteten

Louise Tamm
Madeleine Stille

Abstrakt

Denna studie vill argumentera för statskapacitetens påverkan på politisk utveckling genom att jämföra Nord- och Sydkorea. På grund av supermakterna USA och Sovjetunionens krigföring splittrades Korea till nord- och syd. Länderna var till en början autokratier men med bland annat supermakternas bidrag lyckades Sydkorea utvecklas till en demokrati medan den nordkoreanska regimens makt bara stärktes. I den teoretiska bakgrunden används statskapacitet som grund för forskningsproblemet tillsammans med fördelningen av makt, därav framväxten av institutioner samt utvecklingen av civilsamhället. Studiens resultat visar på att uppbyggnad av civilsamhället och institutioner kom att prägla den makt staten kan utöva, statskapaciteten. I enlighet med detta visar den på att i detta fall kan utökad statskapacitet utmynna i negativ utveckling.

Nyckelord : Sydkorea, Nordkorea, Supermakt, Civilsamhälle, Institutioner, Statskapacitet

Antal ord: 9111

Innehållsförteckning

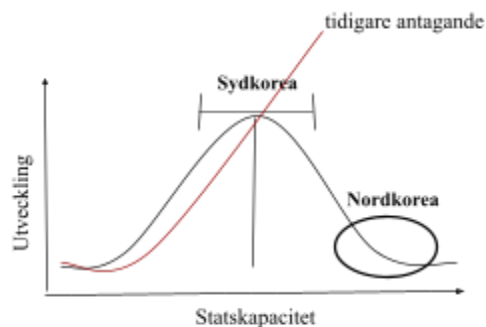
1. Inledning	4
1.1 Syfte	4
1.2 Frågeställningar	5
2. Teori	5
2.1 Ansvarstagande i det civila samhället och institutioner	5
2.2 Statens kapacitet	7
2.3 Bakgrundsteori	8
2.3.1 Supermakts konkurrens (stormakt)	8
3. Metod	10
3.1 Forskningsdesign och val av fall	10
3.2 Material	11
3.2.1 Tidigare forskning	11
3.3 Avgränsning	12
3.4 Definition av begrepp	12
3.4.1 Demokrati	12
3.4.2 Autokrati / Diktatur	13
4. Historisk bakgrund	13
4.1 Den 38e breddgraden & Koreakriget	13
4.2 Nordkoreas uppgång	15
4.3 Sydkorea direkt efter kriget	16
4.4 Nordkoreas fall	17
4.5 Sydkoreas fall	18
4.6 Sydkoreas utvecklingen efter 1980-talet	18
5. Resultat	19
5.1 Sydkoreas politiska system idag	19
5.2 Sydkoreas utveckling av civilsamhälle och institutioner	20
5.3 Nordkoreas civilsamhälle och institutioner	21
6. Analys	23
6.1 Supermakten delar upp landet	23
6.2 Civilsamhälle och dess institutioner	24
6.3 Statskapacitet	25
7.0 Slutsats	27
7.1 Diskussion	29
8.0 Referenser	30

1. Inledning

Det har alltid funnits ett intresse för den demokratiska processen, vad som får ett land att genomgå en demokratisering. Reflektioner om varför ett land utvecklas till en demokrati medan ett annat utvecklas till en autokrati eller blir en diktatur. Förundrats över vad som skiljer utvecklingarna åt och vilka faktorer som kom att påverka. I denna undersökning kommer vi intressera oss för hur två länder från en gemensam bakgrund utvecklats och gått varsin väg där ena idag anses vara en demokrati och den andra en diktatur. Hur Korea som ett ursprungsland kom att delas upp i Demokratiska Folkrepubliken Korea respektive Republiken Korea som därefter gått skilda vägar både ekonomiskt och politiskt. Demokratiska Folkrepubliken Korea är den officiella benämningen men går under namnet Nordkorea och Republiken Korea benämns som Sydkorea, benämningarna används i uppsatsen. Tanken är att undersöka vad som kom att påverka den tvådelade politiska och ekonomiska utvecklingen i två länder som kommer från samma härkomst med liknande möjligheter. Fenomenet supermakts konkurrens (superpower competition) kom att ansvara för skapandet av dessa nya stater och fortsatt tämligen påverkat på grund av olika investeringsmönster i länderna. Därefter kom andra element att påverka den skilda utvecklingen av länderna. Genom att låta civilsamhället ta del av politiska beslut och engagera befolkningen i infrastrukturen kan samhället utvecklas. Sydkorea, med öppna institutioner har lyckats bli en del av världshandeln och globaliserats i takt med andra demokratiska länder. Ett stängt samhälle, som Nordkorea, utan vare sig institutioner eller tillit till vare sig regim eller statsanställda blir den processen nästintill omöjlig då det inte finns anledning att investera i det egna livet. Arbetet är byggt på teorierna kring statskapacitet, civilsamhälle och institutioner som sedan tillämpats på Nord- och Sydkoreas politiska samt ekonomiska historia för att besvara frågeställningarna.

1.1 Syfte

Syftet med denna undersökning är att ifrågasätta den generella modellen för statskapacitet som menar på att det inte finns någon övre gräns för hur mycket statskapacitet som är önskad. Ifrågasätter

Figur 1. Statskapacitet & utveckling

ifall det finns ett tak på hur mycket statskapacitet som är bra för statens utveckling. Att snarare för en rät linje av positivt samband med ökad statskapacitet och utveckling finns det en “sweet spot” där man nått toppen innan det har en negativ påverkan. Det vill säga att för mycket statskapacitet kan ha omvänd funktion och motverka demokrati samt politiska rättigheter.

1.2 Frågeställningar

Hur kom det sig att Syd- och Nordkorea separerades och vilken påverkan hade supermakterna på ländernas utveckling?

Påverkar opartiska institutioner och ett fritt civilsamhälle statskapaciteten?

Kan statskapaciteten bli för omfattande?

2. Teori

Nedan presenteras de teorier som vår undersökning kommer grunda sig i; ansvarstagande i det civila samhället och institutioner samt statskapacitet. Uppbyggnad av civilsamhälle samt institutioner är en betydande del i formlandet av en stat vilket anses relevant vid jämförandet av Nord- och Sydkorea. Likaså Michael Manns teori kring statskapacitet som visar på maktfördelningens och maktbalansens inflytande vilket förklarar statens uppbyggnad, utveckling och den förmåga en regering har att styra ett land. Även fenomenet supermakts konkurrens redovisas för vid försök för förståelse kring uppkomsten av två nya stater och dess inflytande i fortsatt utveckling.

2.1 Ansvarstagande i det civila samhället och institutioner

Institutioner med dess utvalda aktörer har påverkan på hur individens tillit till andra ser ut och kan öka eller minska därefter. Med trovärdiga och pålitliga ledare kan ett samhälle skapa en demokrati med jämlikhet, frihet och rättvisa. Robert Putnam (1994) skriver i sin bok ”Making democracy work: civic traditions in modern Italy” om hur detta var läget i Italien med maktfördelningen i olika regioner. Att decentralisera makten till mindre regioner var ett koncept som inte var normen under tiden men visade sig ha inverkan på de olika regionerna och landet i

stort. Med det nya upplägget blev det möjligt för politiker att prioritera det som saknades på de olika platserna för att sedan utveckla utifrån det som var av intresse och i behov i området. Efter krigstiden skedde en social utveckling i Italien där stora delar av befolkningen hittade nya arbeten med förbättrad ekonomi. Med den ökade levnadsstandarden var det uppenbart att politiken hamnat efter. Institutionerna i de områden med engagerade politiker och ansvarstagande statstjänstemän kunde man se framgång i det sociala (Putnam, 1994, s.17-21).

Varför då beskriva situationen i Italien? Eftersom de kraven som finns för att bygga en trovärdig och riktig stat är desamma oavsett plats. Det man kunnat ta lärdom av från institutionernas uppdelning och ansvarstagande i det civila samhället är hur långsamt och eftertänksamt agerande lönar sig eftersom det är i dessa regioner som både ekonomin och det sociala livet är mest utvecklat. Enligt Putnam är det till stor fördel att dela upp makten till mindre institutioner (Putnam 1994 s.60).

Institutionerna ska ha brett ansvar och inte bara ta sig an ett fåtal frågor utan kunna se en samhörighet med olika områden som ska samverka. Istället för att mäta framgång i de minsta delarna och jämföra däremellan är målet att kunna se den större bilden för att mäta framgång. Detta kräver att utvecklingen sker över en längre tid istället för att få det gjort snabbt och sedan låta det förfalla. Att en regering ska vara internt konsekvent menar egentligen på att olika regeringar, institutioner eller politiker har fördelar och begåvning i olika områden. Eftersom regeringar inte har något övergripande universellt mål att utgå ifrån öppnas möjligheten att faktiskt nå framgång i olika områden och på så sätt kan den större bilden täckas. Att ha tillit och förtroende för en institution eller regering är väsentligt då befolkningen anser det vara värt att satsa på. Genom att visa på satsningar som lönar sig i längden och inte bara för stunden, visar man på en ansträngning som är värd besväret. Som ännu en del av ansvarstagandet i det civila samhället krävs det att rimliga mål sätts som går att uppnå. Med de tillgångar som erbjuds ska en demokratisk grund eftersträvas med objektiva mål som tillämpas och går att genomföra (Putnam s.64-65). Putnam syftar även på att demokratiskt styre stärks av ett engagerat civilt samhälle och misstro skapas när det inte kan ske (s.182). Att fördela upp makten mellan institutioner anses relevant för att bygga upp en demokratisk rättsstat. Putnams analys grundar sig i fördelarna som

ansvarstagande i civilsamhället och institutioner haft för det, därför förväntas det ha liknande effekter i andra länder som genomgått utveckling.

2.2 Statens kapacitet

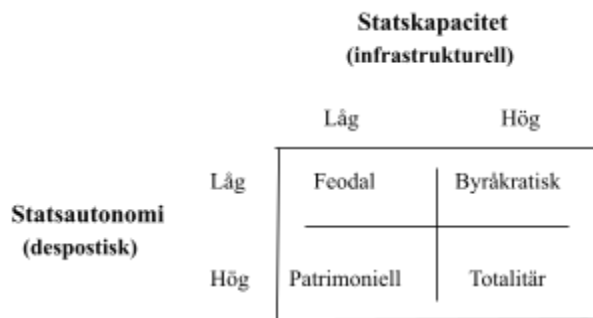
Michael Mann (1984) förklarar maktförhållandena i civilsamhället i sin artikel ”The autonomous power state: its Origins, mechanisms and results” där statens kapacitet har en betydande roll. Statskapacitet kan vara avgörande för hur landet anses styras, då maktförhållandena i samhället är beroende av det. Statens kapacitet kan i sin tur vara despotisk eller infrastrukturell, det är staten som ensam i sitt slag med ett bestämt centraliserat territorium kan utföra dess kapacitet. För ovanlighetens skull finns det något som de flesta teorier är överens om, statens tydliga autonoma makt är unik. Staten i sig förklaras som betydelselös och att det är faktorerna med fokus på det militära våldet som ger staten makt, makten är dessutom medräknad som nödvändig för att upprätthålla en stat. Det militära våldet anses väsentligt för att ha relationer både inhemskt och internationellt (Mann, 1984 s. 185-186).

Antaganden om staten innefattar behovet av ett flertal fungerande institutioner, ett avgränsat territorium, ett politiskt centrum med en styrande elit som har monopol över fysiskt våld och självstyre. Statens makt kan som tidigare nämnt delas upp i despotisk makt eller infrastrukturell makt. Despotisk makt innebär den makt som kan utövas utan att civilsamhället eller att andra parter behöver vara delaktiga. Den infrastrukturella makten syftar till att statens kapacitet faktiskt genomför bestämmenden och ser till att det gäller över hela territoriet. Despotisk makt kan definieras som makt över samhället medan infrastrukturell definieras som makt genom samhället (Mann, 1984 s.187-190).

Michael Mann menar på att det främst finns tre olika tekniker för att utöva makt som alla är anknutna till ett socialt ramverk; militärt, ekonomiskt eller ideologiskt. Detta synsätt innebär samverkan med samhället, på så sätt är staten beroende av de resurser som finns i civilsamhället för att fungera. Det menas dessutom att infrastrukturell makt växer med civilsamhället så beroende av samhällets omfång och funktion influeras den. Trots att grunden i infrastrukturell

makt är densamma i olika stater kommer den få sin egen prägel eftersom civilsamhällen är varierande (Mann 1984 s.193-194).

Statens autonoma makt är hur de två delarna går ihop och till vilken grad det är. Låg despotisk och infrastrukturell makt menas vara en feodal stat medan en stat med höga värden på båda axlar klassas som en totalitär. Däremellan finns ett brett spann såsom byråkratiska samhällen med ett generellt hierarkiskt

Figur 2. Infrastrukturell- & despotisk makt (Mann 1984 s.191)

system och patrimonieella där makten leds direkt från ledaren. Enligt teorin är målet att hitta en jämvikt som inte har för liten statskapacitet eftersom det då skulle vara ett primitivt samhälle vilket har visat sig ha betydligt lägre överlevnadsvärde än de med en stat. Samtidigt vill man undvika ett samhälle med för hög statskapacitet då det innebär minimal frihet för befolkning inom territoriet. Självfallet finns det inte ett ideal att följa men det finns en eftersträvan (Mann, 1984 s.190-192). De olika styren som framställs i teorin är resultat av en jämn respektive orättvis maktfördelning utöver ett land samt graden makt en enskilda eller ett fåtal personer kan ha. Den maktbalans som skapats utifrån vilket slags styre landet har förväntas ha påverkan på landets och befolkningens nuvarande skick, även på den framtida utvecklingen.

2.3 Bakgrundsteori

2.3.1 Supermakts konkurrens (stormakt)

En stat som har inflytande på internationella relationer genom stark ekonomisk, militärisk samt politisk makt, ses som en stormakt. En stormakt har ett globalt inflytande och är en central aktör i den internationella politiken. Emellertid i samband med förändring i världsutvecklingen kan ett lands status som ledande stormakt förändras. Ett fall av detta är exempelvis synen på de stormakter som uppkom efter Wienkongressen 1815; Storbritannien, Frankrike, Ryssland,

Österrike och Preussen där vissa av länderna idag inte längre skulle anses som stormakter (Wright 2015).

Realister trycker på tre viktiga grundläggande begrepp kring internationella relationer; säkerhetsdilemmat, maktbalans och polaritet. Den militära makten är central i ett internationellt system, när en stat strävar efter att öka sin säkerhet minskar den kollektiva säkerheten vilket resulterar i en uppdrustningsspiral, detta beskriver realister som säkerhetsdilemmat. I en situation där stater har samma förmåga att utveckla samt likvärdiga militära resurser jämfört med andra anses det finnas en maktbalans (Hall 2021 s.70). Sista delen som realister menar på är en viktig del i studerandet av den internationella politiken är ett sätt att räkna stormakter samt dess stabilitet, med andra ord polaritet (s.71). Med avsikt på hur många stormakter som finns delar man in det i tre olika fenomen, unipolaritet, bipolaritet och multipolaritet. När vi enbart har en stormakt är det politiska systemet en unipolaritet (s.204). Realismen anser bipolaritet som det mest stabila då det är två stormakter med stor spänning mellan vilket skapar en stabil maktbalans, fördelen är att det inte finns en tredje part som kan ta en viss sida. Tills sist har vi det multipolära systemet som historiskt sett varit vanligare, där det finns tre eller fler stormakter, då har stater gått ihop i olika kombinationer som balanserat ut varandra (s. 71-72).

I samband med kärnvapenuppdrustningen under kalla kriget växte ett nytt koncept fram, man ville skilja på stormakter och de maktemperium som växte fram under denna period. Länder som satt på ny teknik med förödande konsekvenser för världen som andra länder inte erhöll eller hade förmågan att få fram syftade man var supermakter. Under denna period var det USA och Sovjetunionen som dominerade och ansågs vara de två supermakterna (NE 2022). Definitionen skillnaden mellan en stormakt och en supermakt är inte en skarp linje, forskare är vanligtvis ej överens kring villkoren för att en stat ska ses som en supermakt. Övergripande anses en supermakt vara en stat som har förfogande över militär eller ekonomisk makt alternativt bägge samt har överlägset globalt inflytande jämfört med andra stater (Munro 2020). Även förmågan att påverka andra stater och internationella institutioner, men den militära kapaciteten anses vara en avgörande roll där USA ses som en supermakt och Frankrike ses som en stormakt. Ny militär teknologi i form av kärnvapen i ett fåtal länder öppnade upp för en helt ny dimension av militär makt, vilket gav underlag för den nya termen supermakt. Termen används ofta i allomfattande

förklaringar när en stat är framstående inom flera delar, den totala makten, likväl går den att bruka kring ett visst område för att visa på en stats makt såsom en ekonomisk supermakt eller militär supermakt (Munro 2020). Supermakten har så pass stort inflytande på andra länder när de anser det vara intressant eller nödvändigt att dess agerande kommer påverka utfallet. Det förväntas att supermaktens förmåga att påverka ett land kommer synas i Nord- och Sydkorea och att dess dåvarande beslut har visat sig ha påverkan än idag.

3. Metod

3.1 Forskningsdesign och val av fall

För att förklara situationen som uppstått i Nordkorea och Sydkorea har vi valt att gå tillbaka till 1940-tal och Koreakriget då landet splittrades. För att förstå sig på varför länderna ser ut som de gör idag med dess olika politiska läge anser vi det relevant att som analysenhet mäta statskapaciteten i nord och syd. Dessutom måste man förstå sig på supermakterna USA och Sovjetunionens investeringar i ländernas grundande samt utveckling, med inspiration och andra länders bidrag till länderna som formade hur de ser ut idag. Uppsatsen är en komparativ fallstudie, vilket innebär att vi kommer jämföra två olika fall. (Gerring 2009 s.295) Vi har även en teoriutvecklande ambition men arbetar induktivt för att ta grund i andra teorier och knyta an till tidigare empiri. Som konkurrerande faktor önskas Michael Manns state autonomy modell utvecklas med vår egen modell som visar på statskapacitetens påverkan på utveckling (Esaiaasson m.fl. 2017, s. 111-112).

Våra beroende variabler är Nordkoreas och Sydkoreas statskapacitet med oberoende variablerna institutioner, civilsamhälle och supermakternas roll. Det är utifrån institutionernas ansvar och civilsamhällets inblandning som man kan se hur makten är fördelad i landet. Även statskapaciteten är en stor del av vår förklaring till ländernas statsskick och hur samhället påverkats. Med de två ländernas splittring har vi valt våra variabler utifrån vad vi anser kan vara anledningen till deras olika statsskick. På grund av Sydkoreas och Nordkoreas till en början gemensamma ursprung blir vår uppsats skriven från en mest-lika design (most similar design). Det menas med val av fall som tydligt är ganska lika när det gäller ursprungs faktorer men som

har överraskande olika utfall (Gerring 2009 s.304). Eftersom det till en början var samma land med samma kultur, ekonomiska förutsättningar, naturresurser och genomgått autokratisering, anser vi det passande vid jämförandet av nord och syd att använda oss av mest lika modell. Då de är lika varandra på specifika variabler bortsett från våra oberoende variabler

Vi är medvetna om att texten är skriven från ett västerländskt synsätt samt att västvärlden möjligen försköner synen på Sydkorea vid jämförande med Nordkorea, med att det även där finns utvecklingsmöjligheter. Då vi operationaliserat centrala begrepp utifrån våra valda teorier eftersträvas att stärka undersökningens validitet. Eftersom vi valt oss av vetenskapliga texter har vi ansträngt oss för att undvika fel som inte är systematiska och kan skada reliabiliteten (Esaiasson m.fl. 2017 s. 58 & 63).

3.2 Material

Uppsatsen är en kvalitativ textanalys som utgår ifrån historiska narrativ och texter där vi har kunnat förstå materialet för att sedan applicera det på teorier och få fram en egen mening. Med en kvalitativ textanalys kan uppsatsen välja ut specifika händelser och fenomen för att få en djup förståelse av det material som bearbetas (Esaiasson m.fl. 2017 s. 211-218). Det teoretiska materialet är snävt för att öka validiteten medan det empiriska materialet är bredare och gör det möjligt att plocka fram det relevanta och intressanta (Esaiasson m.fl. s. 225-226).

3.2.1 Tidigare forskning

Vid tidigare forskning har statskapacitet, civilsamhälle och institutioner använts vid jämförande av länder. Vi har som grund använt oss av Michael Manns modell för statskapacitet men det finns andra synsätt att mäta det utifrån. Andra länder mäts i förhållande till deras förutsättningar och därför kan även utfallet skilja sig från vårt. Mycket forskning har gjorts i samband med Covid-19 vid jämförande av landets ansvarstagande i det civilsamhället och institutioner. Vilket exempelvis Yexin Mao (2021) resonerar kring i "Political institutions, state capacity, and crisis management: A comparison of China and South Korea". Att mäta eller jämföra staters uppbyggnad och statskick har gjorts i flertalet studier där de använt sig av statskapacitet som teori för skillnader. Bland annat har Yülek A. Murat, Lee Kwon Hyung, Kim Jungsuk och Park

Donghyun (2020) skrivit "State Capacity and the Role of Industrial Policy in Automobile Industry: a Comparative Analysis of Turkey and South Korea" där de har jämfört två länder med liknande förutsättningar. Det finns ett allmänt intresse av dessa länders politiska skildring, samt nyfikenhet kring nordkoreanska samhället.

3.3 Avgränsning

Studien är avgränsad till de två länder Nordkorea och Sydkorea men går också tillbaka till tiden då det var ett enat Korea eftersom det är en del av de nya ländernas bildande. Därmed har studien ett tidsspänn från 1945 fram till idag med fokus på anmärkningsvärda händelser och samhällets grundläggande uppbyggnad. Det är avgränsat till politiska och ekonomiska faktorer med fokus på maktfördelning i länderna. Med det sagt är andra tänkbara teorier och perspektiv uteslutna ur studien för att arbetet inte ska bli för brett och för att lyckas hitta ett mer konkret svar.

Ambitionen är att undersöka Nord- och Sydkoreas maktfördelning och vilka faktorer som bidragit till den.

3.4 Definition av begrepp

3.4.1 Demokrati

Vi kommer använda oss av Robert Dahls demokratikriterier för att definiera vad som ses som en demokrati och inte. Dessa kriterier bygger på ett ideal på hur ett perfekt demokratiskt system ska se ut, men att alla delar fullföljs till punkt och pricka är omöjligt i praktiken. Dessa kriterier är snarare en målsättning som hjälper oss ge indikationer på hur de varierande politiska systemen ställer sig till. Robert Dahls kriterier är:

Effektivt deltagande som syftar på att alla har samma rätt att delta, uttrycka sina åsikter och påverka debatten. Rätt till att påverka den politiska agendan samt ett krav på allmänna och fria val.

Lika rösträtt vid slutliga avgöranden/röstjämlighet menar på att allas röster ska ha samma inverkan på beslut och ses som jämnviktiga.

Upplyst förståelse vill trycka på att alla ska ha tillgång och förstående av de politiska processerna.

Kontroll över dagordningen ger möjlighet för medborgarna att påverka och kontrollera dagordningen samt ha möjlighet att inverka på vad som ska tas upp.

Inkludering, alla "vuxna" medborgare är del av den demokratiska processen där ingen får exkluderas (Anckar et al. 2019 s.41-42).

3.4.2 Autokrati / Diktatur

Begreppen autokrati och diktatur används ofta som synonymmer. Båda menar på ett regeringssystem där "staten" har absolut makt som är påtvingad och ej medgivande befolkningen. Fokuset är att främja en specifik individ/grupp där bland annat den personliga friheten är starkt begränsad, finns en generell censur som uppehålls samt lagliga begränsningar som står i fördel för landets styre. Det som skiljer dem åt är framförallt att i en autokrati är makten samlad till en person, alltså ett enperson välde. Termen är vanligare vid beskrivande av styren innan den moderna tekniken som möjliggjorde totalitarism. Medan en diktatur kan vara personligt eller kollektivt styrt, ofta nämnda som en personalistisk-, enparti- eller militärdiktatur (World Encyclopedia 2014).

4. Historisk bakgrund

4.1 Den 38e breddgraden & Koreakriget

Japan, Kina och Ryssland fick ökat intresse för den Koreanska halvön under andra hälften av 1800-talet. Korea var under ockupation av Japan fram till sensommaren 1945 där den betydande utvecklingen av militär och politik som gjorts av Japan i området, kom att vara en bakomliggande orsak till framtida konflikter på halvön (Szulc, 2019 s.15 & 17). Korea sågs sällan som en strategisk fördel för stormakterna men det kom att förändras. I samband med att USA släppte en atombomb över Hiroshima förklarade Sovjet bara någon dag senare krig mot Japan. Amerikanerna var rädda att Sovjet skulle utnyttja situationen och ta över hela den

Koreanska halvön, därmed sprida vidare kommunismen vilket USA inte ansåg lämpligt (Szulc, 2019 s. 19).

George C. Marshall, en amerikansk general resonerade kring att dela upp halvön i en sydlig och nordlig del, vilket han tillsammans med andra generaler tog upp under konferensen i Potsdam. Den amerikanske Dean Rusk fick i uppdrag tillsammans med sin kollega att framföra ett förslag på tänkbara lägen att dra linjen, de förde diskussioner och vägde olika synpunkter mot varandra tills de landade på den 38:e breddgraden som nästintill dividerade halvön på mitten. Fördelen med att dra gränsen där var att USA fick tillgång till storstaden Seoul, stora delar av jordbruks- och livsmedelsindustrin samt halvöns största hamn dock inte tungindustrin som fanns i norr. Sovjets ledare Joseph Stalin godkände förslaget som lagts fram där Sovjet ockuperade den norra delen över den 38:e breddgraden och USA södra delen, vilket var en lättnad för USA. I norr införde Sovjet ett kommunistiskt styre med Kim Il-Sung i ledningen och i syd etablerade USA en militär administration (Szulc 2019 s.19-20).

1947 presenterade USA ett förslag till Förenta nationerna (FN) i hopp om att FN skulle anordna val i både norr och syd, detta accepteras ej av Sovjet då de inte ville släppa in kommissionen. Det resulterade i att FN bara hade möjlighet att engagera val i södra delen som mynnade ut i att 1948 annonserade en ny stat, Republiken Korea. Samma år hölls ett val i norra delen där Kim Il-Sung utnämndes till statschef för Demokratiska folkrepubliken Korea och i samband med detta påbörjade supermakterna att lämna halvön (Szulc, 2019 s. 30 & 33).

Kim Il-Sung hade inom kort efter erkännandet av de två nya staterna planer på att invadera Sydkorea. Men för att genomföra detta sökte han stöd hos Sovjets ledare Stalin som ej såg det som givet. Han sökte även stöd från Kinas kommunistledare Mao som med tiden tillsammans med Stalin accepterade Kims planer. Kim Il-Sung med hjälp av krigsmateriel från Sovjet angrep landet söder om den 38:e breddgraden i juni 1950 (Szulc, 2019 s.34 & 35). Nordkorea tog snabbt över stora delar av Sydkorea bortsett från det sydöstra hörnet. Det var först när amerikanerna fått befogenhet av FN att ingripa i konflikten och möjlighet att hjälpa genom att FN, med USA i ledning, skickat trupper man såg på motstånd. Även om det allteftersom var andra länder som anslöt och bidrog, var USA i kontroll och stod för majoriteten (Seth 2020 s.84). FN:s trupper lyckades trycka tillbaka Kim Il-Sungs militära styrka till den 38:e breddgraden men där stötte de

på nya motstånd då Kina ingrepp och skickade tillbaka FN trupperna söderut. Men 1953 återtog Seoul då man lyckats pressa tillbaka kineserna och förhandlingarna påbörjades, men konflikten fortsatte fram till 1953. Denna konflikt kom att kallas Koreakriget och var en av de mest förödande i koreansk historia med miljontals dödsfall samt att det nu blev en mer permanent uppdelning (s.85-86).

4.2 Nordkoreas uppgång

Kim Il-Sung lyckades bara på en månad efter vapenvilan 1953 att rusta upp sin armé och eliminera det tidigare regerande koreanska arbetarpartiet. Nordkorea anordnade ett flertal skenrättegångar där de tidigare anhängarna till Stalins kommunism blev avrättade efter tvivelaktiga erkännanden om att ha varit agenter åt amerikanerna. Med Kim Il-Sungs tidigare Manchuriska gerillaarmé lyckades han få flera tiotusentals motståndare mot det egna partiet avrättade. De som ansågs vara misstänktsamma mot det koreanska arbetarpartiet blev även de gripna och fängslade, om inte avrättade. Befolkningen i Nordkorea delades upp i tre olika kategorier av lojala, fientliga eller opartiska. De som ansågs lojala var de som visat på stöd till regimen och tidigare haft jordbruks- eller obefläckade arbeten, vilket uppgavs till ungefär en femtedel av befolkning. Den delen av befolkningen som tidigare ägt företag eller marker, haft släkt i Sydkorea eller tjänstgjort i den japanska koloniala administrationen tillhörde de fientliga. De fientliga uppgick till en tredjedel av befolkningen och var inte tillåtna att bo i varje sig huvudstaden eller nära den sydkoreanska gränsen. Den resterande delen av befolkningen blev alltså ett mellanting. Dessa tilldelade roller påverkades inte bara av personligt agerande men kunde ärvas och påverkas av familjemedlemmars agerande (Seth 2020 s.89-90).

År 1957 hade Kim Il-Sung och den Manchuriska armén med hjälp av Sovjetunionen och till viss del Kina lyckats bygga upp förstörda städer och utveckla en imponerande infrastruktur. Regeringen hade dessutom tagit över de tidigare privatägda företagen och satt stora delar av befolkning i arbete inom jordbruk. I ett försök att efterlikna Mao Zedongs framgångar i Kina bestämdes en sju års plan för att effektivt modernisera samhället. Med fokus på tung industri och att bortse från konsumtionsvaror skapades en stark militär med tillhörande vapenutrustning och landet rörde sig mot en autonom stat. Med överdrivet höga mål på den korta tidsperioden lyckades Nordkorea ändå behålla hög ekonomisk tillväxt, förbättra landets utbildning samtidigt

som befolkningen fick grundläggande hälsoförsäkring. Relevant att ha i åtanke är att framgången hade dålig utgångspunkt och låg standard men det viktigaste på den tiden var att Nordkorea lyckats överglänsa Sydkorea i framgång. Kim undvek samarbeten som band landet för nära med Sovjet och Kina samtidigt som både Peking och Moskva skickade stöd i form av bidrag till honom. Med avståndet från Sovjet och Kina lyckades Kim göra sig av med de båda kommunistiska länderna och bli mer självstyrande trots deras bidrag. Kim Il-Sung hade lyckats med mycket under sin regeringstid med centrum i Pyongyang, såsom despotisk kontroll över sitt folk, frihet från internt motstånd och var på god väg mot ett modernt samhälle (Seth s.90-92).

4.3 Sydkorea direkt efter kriget

Syngman Rhee var ledare för Sydkorea i ett decennium efter Koreakriget där kampen för utveckling och moderniseringen var ej befintlig under hans ledarskap. Landet präglades av ett auktoritärt styre med korruption där Syngman Rhees ställning försvagades trots ekonomiskt bistånd från USA, vilket till slut ledde till hans avgång 1960 efter ett studentlett uppror. Missnöjet var fortfarande stort, ett konstant jämförande med Nordkoreas ekonomiska och industriella utveckling samt upprustning till Sydkoreas avstannade ekonomi samt tillväxt. Att landet var bundet och förlitade sig på USA:s tillgångar väckte även det missnöje vilket var de bakomliggande faktorerna som till slut 1961 ledde till en militärkupp genomförd av Park Chung Hee (Seth 2020 s.92-93).

Park började arbetet att bygga upp landet igen i ett försök att frångå det tidigare systemet samt bidra till utveckling och tillväxt. Urskiljde fortfarande ett auktoritärt styre med militären vid makten där den militära beredskapen tilltog samt att de introducerades militärutbildning i skolan. Regeringen strävade efter att få bättre ordning och kontroll över samhället samt anstränga sig för att befrias från korruptionen genom att avsätta högt uppsatta affärsmän. Syd följde nords tidiga utveckling inom mycket och framför allt kring det ekonomiska, dock la Park till skillnad från Kim fokus på exportindustrin och exporttillväxtens påverkan. Park uppmuntrade andra länder att placera sina företag i Sydkorea och lockade med kompensationer vilket hade ett positivt utfall, samt satsade att dra landet ur fattigdom (Seth 2020 s.94-95). En tröskel i utvecklingen, som även det skiljde sig från Nordkorea, var att landet inte var politiskt självständigt eftersom USA fortfarande hade en hand i spelet. Park avgick som statschef och övergav militären på

amerikansk begäran men valdes till president i valet 1963. USA ville se en borgerlig regering men de fanns fortfarande spår av den tidigare regeringen i form av högt uppsatta poster. Den nya regeringen präglades således fortfarande av ett auktoritärt militärstyre men fanns tilldels fri press, viss tillåtelse för demonstrationer samt förekomst av oppositionspartier (s.95-96).

4.4 Nordkoreas fall

Med avståndet till Sovjetunionen påbörjade Nordkorea en ny riktning mot en dynasti. Kim Il-Sungs idéer lärdes ut på arbetsplatser och propaganda om den "stora tänkaren" spreds inhemskt och med ansträngningar att nå ut globalt i form av statyer, porträtt och flertalet texter. En ny version av socialismen med stort fokus på självtillit var grunden till det nya regeringens strategi, kallad *juche*. Med hela Kim Il-Sungs familj inblandad i regimen fick hans son, Kim Jong-Il en stor roll i det politiska och ekonomiska, tills han blev ledare (Seth 2020, s.104-105).

Under åren med den växande ideologin *juche* var ekonomin knapp, satsningen på självtillit och oberoende av andra länder innebar saknad av utländsk valuta och befolkningens arbetsuppgifter ansågs kunna styras av regimen. Soldater och studenter fick arbeta med jordbruk, tillverkning av diverse prylar och byggande. Med orealistiska mål för jordbrukare och andra inom liknande fält gick tillväxten åt motsatt håll än vad det påstods göra (Seth 2020, s.105). Eftersom fokuset lades på det militära i form av material och forskning av nya kemiska vapen och liknande såg man hur tillväxten som upprätthölls under 1950-60 talet fallerade. All vuxen befolkning tvingades genomföra militärutbildning som kom att förlängas till mer än tio år, vilket resulterade i att nästintill hela befolkningen var i aktiv tjänst under 1970-talet (Seth 2020 s.98). Utåt sett blomstrade ekonomin men trots information anses hemligstämplat går det att genomsåda deras misslyckanden och att den ekonomiska tillväxten avtagit tills den på 1980-talet helt avstannat. Med landets minimala export till utlandet saknade de utländsk valuta, som lösning på problemet bestämdes det att tillverka och exportera illegalt. Nordkorea hade börjat ägna sig åt vapensmuggling, export av förfälskade cigaretter, produktion och export av narkotika, allt detta med hjälp från diplomater och andra högt uppsatta (Seth 2020, s.106).

4.5 Sydkoreas fall

Sydkoreas för övrigt positiva utvecklingskurva efter kriget kom att förändras i början på 1970-talet då Park Chung Hee beslutade sig för att fastslå sin makt. Han började dra landet mot liknande riktning som i Nordkorea, en auktoritär och militaristisk väg. Genomförde 1972 en förändring av konstitutionen som gjorde det möjligt för honom att fortsätta vid makten ytterligare en mandatperiod samt gav Park omfattande befogenheter. Han ansträngde sig för att få mer kontroll över befolkningen samt befästa sin makt genom bland annat genom att implementera att motsätta sig regeringen var en brottslig handling. Mycket uppmärksamhet lades på kemisk och tung industri samt det militära genom utökad militärutbildning i skolan. USA hade fortfarande stort inflytande på Sydkorea samt deras avhängighet kring militärt stöd, vilket man såg tydligt när de motsatte Parks planer kring kärnvapen. Detta inflytande var även utgångspunkten till varför Park aldrig uppnådde fulla diktatoriska befogenheter, fanns en anblick av reducerande oppositionella partier, tidningar och privata organisationer med religiös koppling som utträttade motstånd mot hans politik. Befolkningen i Sydkorea hade möjligheten att dra kunskap och se den demokratiska omvärlden vilket bidrog till ett mycket mer öppet och mångsidigt land jämfört med Nordkorea, samt en del av den internationella ekonomin (Seth 2020 s. 101-102).

Park Chung Hee mördas av chefen för den hemliga polisstyrkan KCIA (Korean Central Intelligence Agency) då den politiska och arbetskraftiga oron nått krigsnivå samt hans misstro i att demonstranterna tystas ner snarare än förhandlas med. Landet kom från och med 1980 att styras under general Chun Doo-Hwan som fortsatte i Parks fotspår med bara små ytliga förändringar som inspektion av och innetid kl.17 för befolkningen togs bort. Det var först i slutet av 1980-talet som man såg på riktig förändring där utvecklingen frångick den auktoritära riktningen. Uppfattade framsteg inom flera avseenden däribland fortsatt ekonomisk utveckling samt avseende värt förbättrade levnadsstandarder (s.103-104).

4.6 Sydkoreas utvecklingen efter 1980-talet

Efter 1980-talet utvecklades Sydkorea hastigt från det auktoritära och fattiga samhället till ett snabbt utvecklande land medan nord själva inträde i ett totalitärt och isolerat samhälle (Seth 2020

s.108). De olympiska spelen som hölls i Sydkorea 1988 kom att bidra till utvecklingen av infrastrukturen men gav även möjligheten att visa upp landets framväxt och utveckling. Kommande år kom den ekonomiska tillväxten att fortsätta öka och nådde till och med bland den högsta i världen. Denna snabba utveckling som man såg i Sydkorea imponerade på hela världen, men denna utveckling hade en baksida i form av arbetsförtryck samt låga löner och långa arbetstider. 1987 utbröt demonstrationer kring missnöjet för att dåvarande ledaren Chun Doo-Hwan skulle välja en annan general att ta över efter hans sjuåriga mandatperiod istället för något direkt val. Missnöjet besvarades och regeringen utlovade ett presidentval där en av de i oppositionen blev den nya statschefen. Under denna kommande period kom politiken att bli mer öppen med livlig press samt att militären drog sig ur politiken. Arbetsoroligheter ökade då arbetarna nu fritt kunde organisera sig, men detta resulterade i att under kommande år kom lönerna att snabbt stiga samt att arbetsförhållandena och säkerhetsstandarden förbättrades betydligt (s.109-110).

1997 tillsätts, med sin knappa seger, den tidigare oppositionsledaren Kim Dae Jung till president som dessförinnan varit hatad av de militära härskarna. Man kunde nu urskilja två grundläggande politiska grupperingar som kom att växla om makten de kommande två decennierna, en mer konservativ och en mer liberal. Såg på ytterligare positiva tecken på politisk pluralism som uppkomsten av icke-statliga organisationer som hade statlig insyn och livlig media som bidrog till ifrågasättande osv men det fanns fortfarande begränsningar för yttrandefriheten (Seth 2020 s.117-118).

5. Resultat

5.1 Sydkoreas politiska system idag

Sydkorea anses idag vara en ung väl fungerande demokrati med allmänna, rättvisa och fria val men med några få invändningar (Regeringskansliet 2021b, s.1). Uppfattar återkommande kritik gällande den nationella säkerhetslagen där det anses förbjudet att agera på något sätt i sympati för Nordkorea (s.5). Samt att landet fortfarande präglas av korruption där det fortsatt redogörs för mutor och förtryck på olika nivåer trots regeringens arbete mot. Det infördes bland annat en

antikorrupsions lag 2016 som kom att bidra i begränsningen kring hur arbetare och journalister hade möjlighet att ta emot mutor samt bildades en ny myndigheter 2021 i syfte att utreda liknande anklagelser (Regeringskansliet 2021b, s.3). Landet är indelat i nio provinser där ansvaret är uppdelat, tex har en väsentlig del av statsförvaltningen flyttats från huvudstaden Seoul till Sejong City, som ligger mer centralt (Landguiden 2019). Den nuvarande författningen etablerades sent 1980-tal med en folkvald president som framröstas vart femte år och inte kan bli omvald (Regeringskansliet 2021b, s.5). Avskilt från regeringen är parlamentet som är lagstiftande och juridiskt rättvisande, bestående av 253 ledamöter som väljs vart fjärde år. Rättsväsendet är oberoende regeringsmakten, där det finns olika avdelningar av rättsväsendet med ansvarsområden riktade på sina egna specialiteter och vara ansvarstagande mot varandra (Landguiden 2019). I landet råder i allmänhet fri opinionsbildning där det utspelat sig ett flertal maktskiften mellan olika oppositionspartier, framförallt ett skifte mellan konservativa och liberala presidenter. Men som tidigare nämnts påverkar den nationella säkerhetslagen även i detta fall då partier förbjuds att på något sätt stödja Nordkorea vilket har lett till upplösning av politiska partier (Regeringskansliet 2021b s.5). Detta generella inskränkande kring sympati för Nordkorea påverkar det annars aktiva och fria civilsamhället där organisationer inte får yttra sig helt fritt (s.6).

5.2 Sydkoreas utveckling av civilsamhälle och institutioner

Det som kom att skilja den auktoritära regimen i Sydkorea till andra var den ekonomiska tillväxten, generellt är fokuset för auktoritära stater att kontrollera rikedom samt makt. I situationer när det inte förekommer någon utveckling fallerar staterna och genomgår politiska kriser som i sin tur kan mynna ut i demokratisering. Men i denna situation var det annorlunda då under den auktoritära regimen hade stor ekonomisk tillväxt, vilken kom att bidra till skiftet från det auktoritära styret, en faktor som kom att tvinga regimen att gå mot det mer demokratiska. Folket hade svårt att godta att det var en obalans mellan den ekonomiska utvecklingen och den politiska underutvecklingen vilket satte press på den auktoritära militära regimen (Laothamatas 1997 s. 237-238). Det har även under den tiden med auktoritärt styre funnits spår av intressegrupper, studentgrupper och specifikt funnits privata organisationer med koppling till kyrkan och religion som motsatt sig makten (Seth 2020 s.101). Efter folkupproret 1987 som kom

att svara på kampen om ett demokratiskt styre, sågs en tydlig förändring kring tilltagande av intressegrupper, religiösa rörelser, studentgrupper samt i samband med arbetslösa organiserade sig arbetarna i olika grupper och fackföreningar (s.110). Antalet grupper och organisationer kom att drastiskt öka efter 1987, även fast man sett spår av civilsamhället långt tillbaka kom det nu att blomstra och växa till sig drastiskt. Detta på grund av, att till skillnad från totalitära eller diktatoriska styren har inte den auktoritära staten effektiv eller full kontroll över civilsamhället. Vilket gör att de till viss del är självständiga samt att den snabba ekonomiska tillväxten främjade civilsamhället (Laothamatas 1997 s.240 & 246). Den ekonomiska tillväxten och den komplexiteten som kom med samt industrialiseringen och export centrerande marknaden kom att förstärka samhällets och medborgerliga organisations makt vilket förändrade maktförhållanden till staten och begränsade statens inflytande över samhället. Den frihet staten hade och auktoritära grepp kom långsamt att tyna bort och ge politiska och sociala förutsättningar som behövs vid övergång mot en demokrati (s.242-243). Nämligen så att Sydkoreas fördjupade industrialisering bidrog att sprida ut olika samhällskrafter vilket ökade pressen på regeringen att gå mot ett mer öppet samhälle (s.244). Ytterligare en aspekt som den ekonomiska tillväxten påverkade var installation av demokratiska institutioner, den ekonomiska utvecklingen bidrog till uppbyggnaden av institutioner under den auktoritära regimen som kom att växa och lägga grunden för det demokratiska styret (Laothamatas 1997 s.242).

5.3 Nordkoreas civilsamhälle och institutioner

Nordkorea är ett land som saknar grundläggande mänskliga rättigheter och agerar aktivt mot de. De institutioner som finns är styrda av staten och finns inte till för individen utan för att skydda regimen. Individen är konstant bevakad och uppmanad att agera på ett visst sätt utan hänsyn till vad som nyttjar en själv. Vid otillåten gärning i Nordkorea riskerar individen med hela sin familj som en kollektiv bestraffning att skickas till fång- och arbetsläger. Vittnen berättar om tortyr, misshandel, våldtäkter och avrättningar utan juridiskt stöd (Regeringskansliet, 2021a, s.1-2).

Staten har stark kontroll över vad allmänheten och omvärlden får ta del av vilket gör det svårt att kunna bedöma den rådande och passerade situationen. Tidigare har medborgare som flytt landet

kunnat berätta om situationen i Nordkorea men med coronaviruset och dess begränsningar har färre lyckats fly landet och rapporterna har minskat. Det är inte bara coronaviruset som försvårar situationen att kunna rapportera från Nordkorea men det faktum att mycket data rapporterat i landet anses vara hemligstämplat, vilket skapar anledning till misstänksamhet mot informationen som släpps (Regeringskansliet, 2021a, s.2 & 6). Utöver svårigheten att ta sig ut ur landet eller dela vidare information från det finns det system som hindrar en från det. Medvetenheten om att ens personliga agerande kommer drabba familjens framtid måste innebära att färre anser det värt att fly eller sprida information (Seth 2020 s.89-90).

Nordkoreas grundlag förespråkar oberoende domstolar men uppgifter som inskränker detta har större tyngd. Institutioner, företag och medborgare förväntas ta sitt samhällliga ansvar och bekämpa landets fiender för att upprätthålla det socialistiska systemet. Parlamentet och rättsväsendet är sammansvetsade och de domare som sitter i Högsta domstolen och provinsdomstolarna är utsedda av parlamentet, på så sätt är de inte heller oberoende. Landet är korrupt inom samhällets alla aspekter, möjligheten att äga företag eller privat egendom är minimal då det ska ägas av staten. När det väl händer att privatpersoner faktiskt äger egen mark eller driver företag beror det på att staten fått betalt i mutor. Rättsväsendet finns inte till för att försvara individerna i samhället men snarare finnas där för regimen. Enligt grundlagen ska domstolen upprätthålla det socialistiska idealet. Det finns institut till för att upprätthålla maktförhållandena mellan eliten och de som står emot. Som tidigare nämnt är i princip all verksamhet offentlig, därmed finns det ytterst lite som kan gå utanför ramarna för arbetarpartiet. Det innebär att polis och militär står till svars för regimen och inte för att tjäna befolkningen (Regeringskansliet, 2021a, s.3-8).

Kim Jong-Un, som efterträdde sin far Kim Jong-Il är Nordkoreas ledare. Det påstås att landet har fria parlamentsval vart femte år men vittnen berättar om hur valmöjligheterna är minimala. Valen är dessutom övervakade och utlämnande, ifall en röst skulle läggas mot Kim skulle det innebära grymma påföljder. Institutionerna som finns runtom i landet är styrda direkt från Pyongyang och förväntas fungera som informatörer åt regimen. Utöver ett fåtal utländska icke-statliga organisationer tillåts enbart statliga organisationer och på så sätt menar den svenska regeringen att ett civilsamhälle inte existerar. Även de utländska organisationer som är tillåtna är strikt

övervakade av den nordkoreanska regimen. Det finns organisationer som befolkningen uppmanas vara delaktiga i men precis som allt annat är även dessa till för att tjäna regimen och övervaka åt den (Regeringskansliet, 2021a, s. 5-6).

6. Analys

6.1 Supermakten delar upp landet

I slutet på andra världskriget kom supermakterna USA och Sovjet att bidra till den nuvarande uppdelningen av koreanska halvön. Sovjet hade förklarat krig med Japan och börjat ta över halvön vilket USA motsatte sig då de inte ville se en fortsatt spridning av kommunismen.

Amerikanerna gick in via södra delen av halvön där det drogs en gräns vid 38:e breddgraden där USA kom att ta över den södra delen av halvön, nuvarande Sydkorea, medan dåvarande Sovjet kom att ta över norra delen, nuvarande Nordkorea. Gränsdragningen kom att krigas om men hamnade till slut tillbaka på den 38:e breddgraden. Med uppdelningen tillhörde Koreas huvudstad Seoul den södra delen av landet, utöver det var gränsdragningen hyfsat slumpmässig (Szulc 2019 s.20-21).

USA med en fot in i Sydkorea präglas dess samhälle av västerländska ideal till en början medan Sovjets inblandning i Nordkorea får de att röra sig i motsatt riktning (Seth 2020 s.101). Sydkorea tog inspiration av USA:s öppna samhälle med fri handel som till följd ökade ekonomiska tillväxten efter en tid. Nordkorea, å andra sidan uteslöt export och import för att vara självförsörjande och oberoende av omvärlden med likhet till Sovjetunionen. Trots Sovjets bidrag till Nordkorea hade de mindre påverkan på regimen och inom kort hade de blivit av med sin makt. Då amerikanerna bidrog med ekonomiskt bistånd samt militära resurser hade de fortsatt behörighet i Sydkorea vid specifika beslut. (Seth 2020 s.102-106) Martin Hall menar på att det mest stabila läget är under bipolaritet, då två stormakter står mot varandra eftersom det inte finns utrymme för en tredje part att välja sida. Ännu stabilare kan det bli då det är två supermakter eftersom oavsett om en tredje part skulle bli inblandad blir den betydelsen mindre (Hall 2021 s.71-72). I och med Koreas uppdelning av nord och syd efter Koreakriget utvecklades båda

länder till auktoritära politiska system, sedan kom ena att utvecklas till ett demokratiskt och öppet samhälle medan det andra förblev auktoritärt och stängt (Seth 2020 s.108).

USA:s ekonomiska bistånd till Sydkorea kom att påverka landets utveckling och en viktig startpunkt för den politiska riktningen. Utan dess bistånd hade de inte heller haft veto att påverka viktiga skeenden som med stor sannolikhet hade lett till en mindre representativ politik, såsom avsättandet av militär generalen Park. Sovjetunionen hade kort efter splittringen inte någon makt över Nordkoreas politik vilket gjorde det möjligt för eliten att agera på eget behag. Denna skildring visar på hur supermakter kan bidra till utformning av ett land som annars haft samma förutsättningar.

6.2 Civilsamhälle och dess institutioner

De båda länderna har institutioner till för civilsamhället men dess användningsområden och frihet skiljer sig markant. I Nordkorea tillåts inte icke-statliga organisationer och de befintliga som finns har i syfte att övervaka befolkningen och se till att inget utöver regimens begäran sker. När Kim Il-Sung tog över makten skapades en hierarki inom befolkning där de som tidigare varit markägare eller drivit egna företag framtogs det för att istället tjäna regimen. Allt fokus ligger på att individen ska göra regimen nytta och avsäga sina egna preferenser. Med den låga efterfrågan på Nordkoreas handelsvaror tillverkade och sålde de istället illegala varor för att ha någon form av ekonomisk tillväxt. Utan några institutioner att ta stöd ifrån och en elit som styr är civilsamhället så gott som icke befintligt. (Seth 2020, s.105-106) Sydkorea värnar idag om individens frihet att vara en del av organisationer och intressegrupper med premisen att de inte får stödja Nordkorea. Den ekonomiska utvecklingen ur utökad export, handel och industrialiseringen under slutet av 1900-talet kom att bidra till ett öppnare samhälle. Komplexiteten som kom med detta satte nya krav på regeringen som gjorde att de behövde släppa taget och befolkningen fick mer inflytande i förhållande till staten, samt förstärktes medborgerliga organisationer och makten fördelades ut i landet. Det har genomgående inom Sydkoreas politiska reser funnits intresseorganisationer, studentgrupper och organisationer anknutna till kyrkan i olika utsträckningar. Även då landet var under auktoritärt styre såg man organisationer som ej var knutna till staten, det civilsamhället var aldrig helt uteslutet (Laothamatas 1997 s.240-243).

Enligt Robert D. Putnam (1994) skapas ett demokratiskt och riktigt samhälle av att ha makten utspridd över landet. En annan del är också att synen på utveckling ska vara ur ett bredare kontext och varje organ ska se ett större mål istället för att fokusera på mindre specifika (Putnam 1994, s. 64-65).

Med situationen i Nord- och Sydkorea blir det tydligt att Sydkoreas samhälle har satsningar på en helhet om en lyckad utveckling medan Nordkoreas satsningar till stor del syftar till att nytta regimen istället för landets globaliserade utveckling. Det är svårt att veta helt hur Nordkoreas civilsamhälle ser ut på grund av det stora mörkertalet som hålls hemligstämplat, om något indikerar det på att civilsamhället är ytterst begränsat vilket även stöds av vittnen.

Maktfördelning i landet är tillägnat en elit med en person i spetsen vilket motverkar chansen till uppbyggnad av institutioner samt dess frihet då de svarar till en person. Utan en jämn maktfördelning kan inte flera aspekter arbetas på för att täcka fler problem och därmed blir utveckling svår att skapa. I Sydkorea fanns det organisationer som till viss mån hade möjlighet att säga emot och yttra sina åsikter vilket i samband med det politiska skiftet skapade tillit till nuvarande politiska styret. På grund av genomgående icke-statliga organisationer har civilsamhället haft utrymme till fortsatt framväxt och vara en stor del av den politiska utvecklingen och det infrastrukturella. För ett välfungerande industriellt samhälle med stor ekonomisk tillväxt krävs det att makten delas upp i olika ansvarsområden, vilket var tvunget att ske trots att regeringen ej ville ge upp sin makt. Denna maktdelning gav upphov till uppbyggnaden av institutioner som har möjligheten att arbeta inom de områden som anses vara nödvändiga och kan på så sätt fylla flera aspekter och påverka helheten.

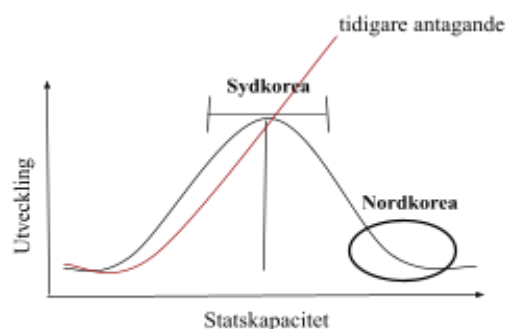
6.3 Statskapacitet

Analysen visar på att Sydkorea har låg despotisk makt och hög infrastruktur. Enligt Michael Mann (1984) är landet en byråkratisk stat på grund av dessa två komponenter (Mann, 1984 s.191). Att Sydkorea faktiskt har låg despotisk makt kan bevisas genom deras etablerade civilsamhälle som intressegrupper och privata organisationer. I samband med industrialiseringen och den ekonomiska utvecklingen ser man ett öppnare samhälle där folket har mer inflytande i

förhållande till staten. Staten behöver ta hänsyn till folkets åsikter för att kunna genomföra sina förslag, således har de rätt till fri oppositions bildning. En stor del av Sydkoreas ekonomi grundar sig i deras export till utlandet vilket också visar på att makten är fördelad då export kräver flera engagerade parter med befogenheter (Laothamatas 1997 s.240-241). Med faktorer som att staten inte styr alla institutioner indikerar det på tillit till befolkning såväl som för regimen, det pekar på låg despotisk makt. Då landet är en väletablerad demokrati med fria, allmänna val med engagerad befolkning där staten får genom sina beslut med folket stöd ser vi även en hög infratsuktuell makt (Regeringskansliet 2021b s.1).

Nordkoreas fall pekar på både hög despotisk makt och hög infrastrukturell makt. Att landet har hög despotisk makt är uppenbart då all makt och alla bestämmanden kommer direkt från en elit med Kim familjen och dess anhängare som mitt. Inget genomförs utan deras godkännande och de institutioner som i vanliga fall finns för att bistå befolkningen är strikt kontrollerade av regimen. Civilsamhället behövs inte för att regimen ska kunna genomföra sina beslut. Trots att Nordkorea påstår sig ha fria val var femte år finns inte möjligheten för en opposition att existera eller bli stödd. Befolkningen är konstant bevakade och skulle bli straffade om de gick emot regimen. Kim Il-Sungs bestämmelser genomförs strikt och visar på hög infrastrukturell makt. När han kom till makten togs all privatägd mark och egna företag ifrån folket vilket lyckades genomföras. I länder med lägre infrastrukturell makt hade detta inte kunnat ske eftersom andra regeringar inte har den extrema möjligheten att kontrollera sin befolkning (Regeringskansliet 2021a s. 5-8).

Generellt anses ett land som har hög despotisk och hög infrastrukturell makt som en totalitär stat. Nordkorea är ett extremfall, svårt att hitta ett annat land i världen som har så pass mycket makt över sin befolkning utan möjlighet att gå emot och därav anses den autonoma makten överskrida de normala måtten.

Figur 1. Statskapacitet & utveckling

Tidigare antaganden har visat på att stor statskapacitet är positivt och ökad sådan leder till utveckling. Med jämförelsen av Sydkorea och Nordkorea antyder det på att när statskapaciteten är för stor skapar det ett samhälle som rör sig åt motsatt riktning. Sydkorea som har en skälig mängd statskapacitet lyckas även behålla en god utveckling eftersom individen själv har makt över sin framtid. Det finns utrymme för egen frihet/självständighet och möjlighet att påverka samhället samt sitt eget liv. Nordkorea å andra sidan har så pass hög statskapacitet att befolkningen inte ens har möjlighet att utforma sina egna liv eller planera för framtiden. Då Kim har sådan kontroll på samhället har individen svårt att frångå den livsstil som är satt redan vid födsel. De överskrider de önskade målen och skapar minskad utveckling, eller stagnation.

7.0 Slutsats

Syftet med denna undersökning var att undersöka vad som påverkar statskapaciteten och hur den i omfattande former kan ha ett negativt utfall, där vi jämfört Syd- och Nordkoreas politiska utveckling. Vår avsikt var att utöka Michael Manns tanke om autonom makt och ytterligare förklara statskapacitetens påverkan på utveckling i förhoppning om att civilsamhället och institutioner kunnat vara beroende faktorer för statskapacitetens storlek. Hur supermakterna USA och Sovjetunionen kom att bidra till en uppdelning av den koreanska halvön och därmed satt sin prägel på de nya ländernas utveckling.

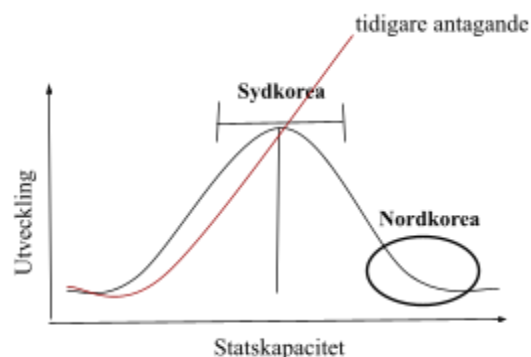
Den auktoritet en supermakt kan ha över ett land kan lika väl ha en positiv inverkan som negativ beroende av dess avsikter. I Sydkoreas fall lyckades supermakten USA bidra med såväl ekonomiska som politiska bistånd, vilket gav ett gynnsamt utfall i båda aspekter. Sydkoreas beroende samt inspiration av USA kom att bidra till den stora ekonomiska tillväxten som gav möjlighet till export, handel och industrialiseringens framväxt. Vilket kom att bidra till det auktoritära styrets behov av att öppna samhället vilket gav befolkningen mer inflytande samt utspridd fördelning av makt. Fortlevnaden av civilsamhället samt den ekonomiska och industriella utvecklingen kom att sätta krav på förändringen av det politiska styret, utan förändring skulle det inte finnas en fortsatt tillväxt. Industrialiseringen gav upphov till fördelning av makt så flertalet institutioner kunde skapas och ha olika ambitioner utifrån dess egna behov.

Supermakten Sovjetunionen hade få motsättningar och Kim familjen kunde bygga upp Nordkorea utan att behöva ta hänsyn till Sovjet. Stödet till Nordkorea och kort därefter landets självständighet gav regimen möjligheten att ha den autonoma makten som finns i samhället. Efter att genast visat på makt och på de konsekvenser som tilldelas om makten motsägs har lett till att civilsamhället blivit icke-existerande. De regimstyrda institutionerna motverkar både förtroende och ett fungerande samhälle med olika aktörer. Landets konstanta bevakning på institutioner och ett icke-existerande civilsamhälle medför att det inte finns tillit, vilket motsätter utveckling. Utan dessa viktiga aspekter har befolkningen ingen frihet och i samband med ett flertal andra hänseenden resulterat i att de inte har några mänskliga rättigheter. Supermakternas inverkan tillsammans med ländernas olika utveckling av civilsamhälle och institutioner kom att påverka statskapaciteten och dagens politiska läge.

Ett land med hög statskapacitet anses vara ett land som har goda tillgångar att genomföra sin politik på ett välgrundat sätt. Enligt vår analys har Sydkorea låg despotisk makt eftersom civilsamhället är nödvändigt vid genomförande av beslut, samt hög infrastrukturell makt då de beslut som tas också genomförs. Sydkorea anses då vara en byråkrati enligt Manns modell, som följer den generella synen av stabilt fördelad statskapacitet. Nordkorea däremot, har hög despotisk makt då all makt utövas av eliten i Pyongyang med Kim familjen i centrum. Landet har dessutom hög infrastrukturell makt då allt han säger är lag och genomförs utan vidare motsägelser. Nordkorea anses vara en totalitär stat enligt samma modell.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att det finns en gräns där för stor statskapacitet leder till en minskning på utveckling. Sydkorea har lyckats upprätthålla en god mängd statskapacitet med utvecklade institutioner och ett engagerat civilsamhälle som är nödvändigt för en välfungerande stat. Sydkorea anses hamna inom "sweet spot" för den utvecklade modellen då vi ser utveckling och tillväxt.

Nordkorea motsätter sig tidigare antagande kring ökad statskapacitet då deras extremt höga har

Figur 1. Statskapacitet & utveckling

bidragit till avstannad utveckling och tillväxt. Den är så pass stor att det inte finns något utrymme för ett civilsamhälle eller icke-statliga organisationer. Händelseförloppet innebär att samhället avstannar och att utveckling inte kan ske, det syns i modellen då de tagit sig för långt ut och kurvan börjat skifta nedåt. Detta fall visar på hur mängden statskapacitet kom att påverka ländernas möjlighet till utveckling.

7.1 Diskussion

Det har avsiktligt bestämts att välja ett fåtal faktorer för att kunna genomföra uppsatsen. Ett flertal andra aspekter hade kunnat läggas till för att öka förståelsen av det politiska läget, om det hade utförts hade studien dock inte blivit lika kvalitativ. På grund av de beroende variabler vi valt att analysera har vi fått vårt specifika svar, med andra variabler hade studien antagligen tagit en annan riktning. Forskningen hade kunnat backas upp av statistik för att stärka det framtagna resultatet. Vi använder oss främst av sekundärkällor vilket ger ett övergripande perspektiv såsom vetenskapliga studier. På grund av det begränsade utbytet finns det svårigheter att finna primära källor, men det hade bidragit till mer specifik och intensiv information. Vid möjlighet till kunskap inom språk såsom koreanska, ryska eller kinesiska hade det funnits en möjlighet att få med ett icke-västerländskt synsätt vilket skulle bidra till en någorlunda mer opartisk uppfattning.

Inför framtida forskning hade det varit intressant att jämföra om teorin kring mängden statskapacitet är applicerbar till andra fall för att undersöka om den kan generaliseras. Förslagsvis hade det kunnat tillämpas på Öst- och Västtyskland efter andra världskriget då en liknande splittring skedde med stormakternas investering. Därefter hade det varit intressant att framställa en mall för när en stat överskrider gränsen för statskapacitet, håller sig till "sweet spot". Vid genomförande av en mer omfattande studie finns det utrymme för att inkludera aspekter såsom det kulturella, socioekonomiska, miljömässiga samt tillgång av naturresurser.

8.0 Referenser

- Anckar, Carsten - von Schoultz, Åsa - Denk, Thomas - Karvonen, Luri. 2019 *Komparativ politik* 2:a uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 41-43
- Esaiasson, Peter - Gilljam, Mikael - Oscarsson, Henrik - Towns, Ann - Wängnerud, Lena. 2017. *Metodpraktikan*. Upplaga 5:1. Wolters Kluwer
- Gerring, John - Seawright, Jason. 2009. *28 Case Selection for Case-Study Analysis: Qualitative and Quantitative Techniques*. Sage Publications
https://www-jstor-org.ludwig.lub.lu.se/stable/20299733#metadata_info_tab_contents
- Hall, Martin 2021. Realism. I Gustavsson, Jakob - Tallberg, Jonas. *Internationella relationer*. 4 uppl. Lund: Studentlitteratur. s.70-75
- Landguiden. 2019 *Sydkorea - modern historia*
<https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/asien/sydkorea/modern-historia/>
(Hämtad 2022-12-10)
- Laothamatas, Anek. 1997. *Democratization in Southeast and East Asia*. New York : St. Martin's Press
- Mann, Michael. 1984. *The Autonomous Power of the State: Its Origins, Mechanisms and Results*. European Journal of Sociology/Archives européennes de sociologie 25(2), pp.185-213.
- Mao, Y. 2021. Political institutions, state capacity, and crisis management: A comparison of China and South Korea. *International Political Science Review*, 42(3), pp.316-332.
<https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0192512121994026>
- Munro, Andre. 2020. Superpower. *Encyclopaedia Britannica*
<https://www.britannica.com/topic/superpower> (Hämtad 2022-12-1)
- Nationalencyklopedin* [u.å.] Supermakt
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/supermakt> (Hämtad 2022-11-22)
- Putnam, D. Robert - Leonardi, R - Nanetti, R.Y. 1994. *Making Democracy Work*. Upplaga: 5. Princeton University Press
- Regeringskansliet. 2021. *Nordkorea – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situationen per den 31 december 2021*. Stockholm: Utrikesdepartementet

<https://www.regeringen.se/49e644/globalassets/regeringen/bilder/utrikesdepartementet/utrikesministern/nordkorea-mr-rapport-2021.pdf>

Regeringskansliet. 2021. *Sydkorea – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situationen per den 31 december 2021*. Stockholm: Utrikesdepartementet
<https://www.regeringen.se/49e59f/globalassets/regeringen/bilder/utrikesdepartementet/utrikesministern/sydkorea-mr-rapport.pdf>

Seth, J. Michael. 2020. *Korea: A Very Short Introduction*. Oxford University Press
<https://academic.oup.com/book/28408?login=true>

Szulc, Artur. 2019. *Koreakriget*. Lund: Books on Demand

World Encyclopedia. 2014. Dictatorship, Oxford reference

<https://www-oxfordreference-com.ludwig.lub.lu.se/display/10.1093/acref/9780199546091.001.0001/acref-9780199546091-e-3308?rskey=TaNwu1&result=1> (Hämtad 2022-12-22)

World Encyclopedia. 2014. Autocracy

<https://www-oxfordreference-com.ludwig.lub.lu.se/display/10.1093/acref/9780199546091.001.0001/acref-9780199546091-e-843?rskey=ggg32n&result=1> (Hämtad 2022-12-22)

Wright, Edmund. 2006 “great power” in *A Dictionary of World History*. Oxford University Press
<https://www.oxfordreference.com/display/10.1093/acref/9780192807007.001.0001/acref-9780192807007-e-1531>

Yülek, M.A - Lee, K.H - Kim, J. *et al*. State Capacity and the Role of Industrial Policy in Automobile Industry: a Comparative Analysis of Turkey and South Korea. *J Ind Compet Trade* 20, 307–331 (2020). <https://doi.org/10.1007/s10842-019-00327-y>